

บวมตามตัว เพรากินอาหารดีบ

หม้อแอน

คุณศรี อายุ 33 ปี มาหาหมอที่แผนกผู้ป่วยนอกเนื่องจากมีอาการบวมเป็นก้อนใหญ่บริเวณขาขวา เจ็บๆ คันๆ อาการบวมเป็นๆ หายๆ แต่จะย้ำที่ไม่บวมซ้ำที่เดิม เป็นเช่นนี้มานาน 4 เดือน

คุณศรี : แล้วทำยังไงถึงจะรู้ว่าเป็นโรคอะไรแน่นอน ค่ะ

หมอแอน : จากอาการก็พอจะนออกได้ สำหรับโรคพยาธิตัวจีด คนไข้มักจะเดยกินเนื้อสัตว์สุกๆ ดิบๆ โดยเฉพาะพวกปลาหัวจีด เช่น ปลาช่อน ปลาดุก ปลาไหล หรือสัตว์อื่นๆ เช่น เป็ด ไก่ หมู ฯลฯ กับส่วนโรคภูมิแพ้อาจมีประวัติว่า มีอาการบวมทุกครั้งที่กินอาหารหรือยาบางชนิด ตรวจที่บวมมักจะคันมาก หรืออาจมีอาการภูมิแพ้อื่นๆ ร่วมด้วย เช่น น้ำมูก ไอ นอกจากนี้อาจต้องตรวจเลือดเพื่อยืนยันว่าเป็นโรคพยาธิตัวจีดหรือเปล่า หรืออาจหาดสอบทางผิวนังเพื่อดูว่าแพ้สารที่ส่งสัญหรือไม่ค่ะ

ตัวอ่อนระยะติดต่อของพยาธิตัวจีด

คุณศรี : สงสัยดิฉันจะเป็นโรคพยาธิตัวจีด เพราะกินเนื้อสัตว์สุกๆ ดิบๆ บ่อยๆ อายุยังที่คุณหมอพูด แต่ทำไมกินแล้วเป็นค่ะ

หมอแอน : พยาธิตัวจีด เป็นพยาธิตัวกลมชนิดหนึ่ง ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า *Gnathostoma* ปกติเป็นพยาธิของสัตว์พวงสุนัขและแมว โดยพยาธิตัวเต็มวัยจะอาศัยในกระเพาะอาหารของสัตว์เหล่านี้แล้วว่างไปอกรมาพร้อมกับมูลสัตว์ ต่อมาไข่จะฝังเป็นตัวอ่อนในน้ำถูกไก่นำเข้าไป แล้วในที่สุดจะถูกกินต่อโดยสัตว์พวงปลาน้ำจืดหรือเป็ด ไก่ หนู รู กา ซึ่งพยาธิจะเจริญไปเป็นตัวอ่อนระยะติดต่อส่วนมากจะอาศัยอยู่ตามกล้ามเนื้อและตับของสัตว์ดังกล่าว ถ้าคนกินเนื้อสัตว์เหล่านี้โดยที่ยังสุกๆ ดิบๆ ตัวอ่อนระยะติดต่อจะใช้ทางกระเพาะอาหาร และสามารถไปยังทุกส่วนของร่างกายได้ พยาธิมักทำให้เกิดอาการบวมเคลื่อนที่ตามผิวหนัง แต่จะไม่เจริญเติบโตเป็นตัวเต็มวัยในคน ดังนั้นจึงไม่แพร่พันธุ์ในร่างกายคนไป

คุณศรี : เป็นโรคนี้แล้วจะมีอันตรายหรือเปล่าคะ

หมอแอน : โดยมากผู้ป่วยโรคพยาธิตัวจีดไม่มีอาการรุนแรง อาการที่พบบ่อย คือบวมตามผิวนหนังเป็นก้อน บวมๆ ยุบๆ และเคลื่อนที่ได้ อาการรุนแรงที่พบแต่ไม่บ่อย เกิดจากพยาธิไข่เข้าไปในอวัยวะที่สำคัญ เช่น สมอง ตา ทำให้เกิดการอักเสบ หรืออาจทำให้ผู้ป่วยทุพพลภาพได้

คุณศรี : ต้องรักษาอย่างไร และนานแค่ไหนคะ

หมอแอน : การรักษาโรคพยาธิตัวจีดต้องกินยา_rักษา นาน 2-3 สัปดาห์ตามคำสั่งแพทย์ แต่ยาที่ใช้ตอนนี้ยังได้ผลไม่ค่อยดี คือให้ผลการรักษาประมาณ 60% เท่านั้น แต่บางครั้งเมื่อกินยาแล้วอาจพบพยาธิไข่ทะลุผิวนหนังออกมาข้างนอกได้ค่ะ ตามรูป

คุณศรี : แล้วคนที่ไม่หายจะทำยังไงคะ

หมอยาอน : เนื่องจากพยาธินี้ไม่แพร่พันธุ์ในร่างกายคน เมื่อผ่านไป 2-3 ปีพยาธิก็จะตายไปเอง ดังนั้นถ้าไม่กินอาหารสุกๆ ดิบๆ ที่มีพยาธินี้อีก ก็หายขาดได้ค่ะ

